

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»**

*(для студентів напрямів підготовки 6.030504 – Економіка підприємства та
6.030509 – Облік і аудит і слухачів другої вищої освіти спеціальностей
7.03050401 – Економіка підприємства (за видами економічної діяльності),
7.03050901 – Облік і аудит заочної форми навчання)*

Харків – ХНУМГ – 2014

Методичні вказівки для виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Регіональна економіка» (для студентів напрямів підготовки 6.030504 – Економіка підприємства та 6.030509 – Облік і аудит і слухачів другої вищої освіти спеціальностей 7.03050401 – Економіка підприємства (за видами економічної діяльності), 7.03050901 – Облік і аудит заочної форми навчання) / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Н. М. Сіренко. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 19 с.

Укладач: Сіренко Н.М.

Рецензент: д.е.н., доц. В. Б. Родченко

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 28.08. 2014 р.

Вступ

У складних умовах формування механізму особливого значення набувають регіональні аспекти стратегії соціально-економічного розвитку. У цьому контексті особливо актуальне питання позитивних змін в галузевій, територіальній і функціональній структурі економіки регіонів, ефективної міжрегіональної співпраці, раціонального використання екологічного, соціального і економічного потенціалу регіонів.

Метою дисципліни «Регіональна економіка» є формування знань, пов'язаних з теоретичними і практичними основами територіальною організацій продуктивних сил України, сучасним станом і напрямками регіонального розвитку економіки, розробкою основ державної регіональної політики.

Розрахункова графічна робота складається з трьох питань, при відповіді на які необхідно проаналізувати тенденції регіонального розвитку, окреслити особливості розвитку продуктивних сил регіонів України, навести статистичні дані, що обґрунтовують тенденції регіонального розвитку і розміщення продуктивних сил (зразок наведено у додатку А). Також необхідно проілюструвати дані процеси, використовуючи картографічний метод (зразок наведено у додатку Б, макет карти України для розробки графічного матеріалу подано у додатку В).

Варіант розрахунково-графічної роботи обирається за останньою цифрою номеру залікової книжки студента. Обсяг розрахунково-графічної роботи – 18 – 25 аркушів. Зразок оформлення титульного аркушу наведено у додатку Д. Приклади оформлення літературних джерел подано у додатку Е.

Перелік питань до іспиту

з дисципліни «Регіональна економіка»

1. Наукові методи аналізу розміщення продуктивних сил.
2. Об'єкт, предмет, мета, методи і завдання курсу «Регіональна економіка».
3. Закони і закономірності розміщення продуктивних сил і формування економіки регіонів.
4. Принципи ефективного розміщення виробництва.
5. Принципи комплексності у розміщенні виробництва.
6. Найважливіші принципи і чинники розміщення продуктивних сил.
7. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв в розміщенні виробництва.
8. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил і формування економіки регіону.
9. Процеси районоутворення і економічного районування, як науковий метод територіальної організації господарства.
10. Основні чинники районоутворення.
11. Сучасне районування території України.
12. Форми громадської організації виробництва.

13. Територіально – промисловий комплекс – провідна форма територіальної організації виробництва.
14. Класифікація територіально-промислових комплексів.
15. Поняття регіону, регіональної економіки і регіональної політики.
16. Державна регіональна політика України.
17. Сутність державної регіональної економічної політики і її основні напрями.
18. Цілі державної регіональної економічної політики.
19. Основні засоби державної регіональної економічної політики.
20. Економіка держави як єдиний господарський комплекс.
21. Найважливіші економічні показники, що характеризують господарський комплекс України.
22. Сучасна галузева структура господарства і тенденції розвитку.
23. Природно-ресурсний потенціал і його структура.
24. Класифікація природних ресурсів.
25. Паливні ресурси України.
26. Рудне корисні копалини України.
27. Нерудні корисні копалини України.
28. Земельні ресурси України.
29. Водні ресурси України.
30. Лісові ресурси України
31. Рекреаційні ресурси України.
32. Ресурсозбереження як головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу.
33. Населення України і його роль в розвитку і територіальній організації господарства. Чисельність населення.
34. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Депопуляція.
35. Розміщення населення регіональні особливості і відмінності. Міграційні процеси в Україні.
36. Міське і сільське населення. Міська агломерація.
37. Трудові ресурси. Трудоресурсна ситуація і її регіональні особливості.
38. Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК). Значення паливно-енергетичного комплексу в народному господарстві і його структура.
39. Вугільна промисловість. Економічна характеристика вугільних басейнів.
40. Нафто- і газодобувна промисловість.
41. Електроенергетика. Значення електроенергетики в розвитку народного господарства.
42. Сировинна база чорної металургії.
43. Основні технологічні процеси і типи підприємств в чорній металургії.
44. Чорна металургія. Основні металургійні райони. Основні проблеми і перспективи розвитку і розміщення галузі.
45. Кольорова металургія. Принципи і особливості розміщення підприємств кольорової металургії.
46. Машинобудівний комплекс України: значення, галузева структура,

- проблеми і перспективи розвитку галузі.
47. Важке машинобудування.
 48. Загальне машинобудування.
 49. Середнє машинобудування.
 50. Точне машинобудування.
 51. Хімічна промисловість: значення, галузева структура, принципи розміщення окремих галузей.
 52. Розміщення окремих галузей основної хімії.
 53. Розміщення окремих галузей хімії органічного синтезу.
 54. Лісова і деревообробна промисловість: галузева структура, географія галузей, проблеми і перспективи розвитку галузі.
 55. Легка промисловість України.
 56. Будівельний комплекс України.
 57. Агропромисловий комплекс (АПК) України: значення, галузева структура, проблеми і перспективи розвитку галузі.
 58. Загальна характеристика і галузева структура сільського господарства.
 59. Характеристика галузей рослинництва України.
 60. Характеристика галузей тваринництва України.
 61. Харчова промисловість як основна ланка АПК.
 62. Транспортний комплекс і зв'язок України: галузева структура, структура вантажообігу і пасажирообігу.
 63. Характеристика розвитку і розміщення окремих видів транспорту.
 64. Територіально-виробничі комплекси і їх роль в розвитку виробничих сил.
 65. Міжгалузеві комплекси, як соціально-економічна система.
 66. Характеристика Донецького економічного району.
 67. Характеристика Придніпровського економічного району.
 68. Характеристика Північно-східного економічного району.
 69. Характеристика Подільського економічного району.
 70. Характеристика Північно-західного економічного району.
 71. Характеристика Столичного економічного району.
 72. Характеристика Карпатського економічного району.
 73. Характеристика Центрального економічного району.
 74. Зовнішня торгівля: структура, тенденції розвитку. Територіальна і товарна структура експорту і імпорту. Головні торговельні партнери України.
 75. Основні етапи інтеграції України в світове господарство.
 76. Чинники сталого розвитку продуктивних сил.
 77. Зміни в галузевій і територіальній структурі господарства під впливом соціальної переорієнтації економіки і технічного прогресу.
 78. Проблеми інтеграції України до світового господарства.
 79. Шляхи інтеграції національної економіки України у світове господарство.

Варіанти розрахунково-графічної роботи

Варіант	Питання 1	Питання 2	Питання 3
№ 1	Характеристика Донецького економічного району.	Паливні ресурси України.	Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК). Значення паливно-енергетичного комплексу в народному господарстві і його структура.
№ 2	Характеристика Придніпровського економічного району.	Рудне корисні копалини України.	Вугільна промисловість. Економічна характеристика вугільних басейнів.
№ 3	Характеристика Північно-східного економічного району.	Нерудні корисні копалини України.	Нафто- і газодобувна промисловість.
№ 4	Характеристика Подільського економічного району.	Земельні ресурси України.	Чорна металургія. Основні металургійні райони. Основні проблеми і перспективи розвитку і розміщення галузі.
№ 5	Характеристика Північно-західного економічного району.	Водні ресурси України.	Кольорова металургія. Принципи і особливості розміщення підприємств кольорової металургії.

№ 6	Характеристика Столичного економічного району.	Лісові ресурси України	Машинобудівний комплекс України: значення, галузева структура, проблеми і перспективи розвитку галузі.
№ 7	Характеристика Карпатського економічного району.	Рекреаційні ресурси України.	Хімічна промисловість: значення, галузева структура, принципи розміщення окремих галузей.
№ 8	Характеристика Центрального економічного району.	Сировинна база чорної металургії.	Лісова і деревообробна промисловість: галузева структура, географія галузей, проблеми і перспективи розвитку галузі.
№ 9	Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми.	Трудові ресурси. Трудоресурсна ситуація і її регіональні особливості.	Агропромисловий комплекс (АПК) України: значення, галузева структура, проблеми і перспективи розвитку галузі.
№ 10	Розміщення населення регіональні особливості і відмінності.	Природно-ресурсний потенціал і його структура.	Будівельний комплекс України.

Перелік посилань

Основні:

1. Димченко, О. В. Регіональна економіка [Текст]: навч. посібник / О. В. Димченко, Н. М. Матвеева, С. М. Гайденко. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 205 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.ksame.kharkov.ua/6039/>
2. Економіка природокористування [Текст]: навч. посіб./ А.Ю.Якимчук, А.Л.Черній. - Рівне : НУВГП, 2010. – 274 с.
3. Лисенко, Ю.Г. Регіональні моделі [Текст]: навч. посіб./ Ю.Г.Лисенко, Д.М.Жерлцін, В.М.Кравченко. - 2-е вид., без змін. - Донецьк : Юго-Восток, 2010. - 198с.
4. Мартусенко, І.В. Регіональна економіка [Текст] : навч. посіб./ І.В.Мартусенко, Б.В.Погріщук. - Тернопіль : Крок, 2010. – 241 с.
5. Осадчий, Є.І. Регіональна економіка [Текст] : навч. посіб./ Є.І.Осадчий. - Сімферополь; Саки : Фенікс, 2011. - 320с
6. Регіональна економіка [Текст] : навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – Львів : Новий світ-2000, 2011. – 546 с.
7. Регіональна економіка та природокористування [Текст]: навч. посіб. / А. П. Голіков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова, П. О. Черномаз ; за ред. А. П. Голікова. – К. : ЦУЛ, 2011. – 352 с.
8. Регіональна економіка у схемах і таблицях [Текст] : навч. - практич. посіб. / Т. М. Серікова, Н. К. Гіковата, Г. М. Шумська. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 176 с.
9. Регіональна економіка [Текст] : підруч. для вищ. навч. закл. / [Гавкалова Н. Л. та ін. ; за заг. ред. Гавкалової Н. Л.] ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ІНЖЕК, 2011. – 456 с.

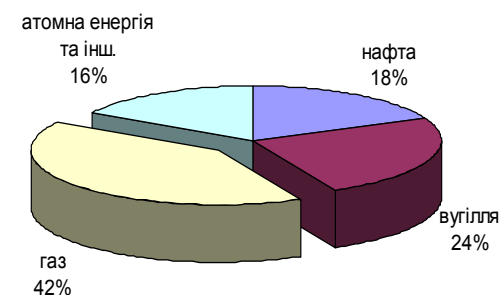
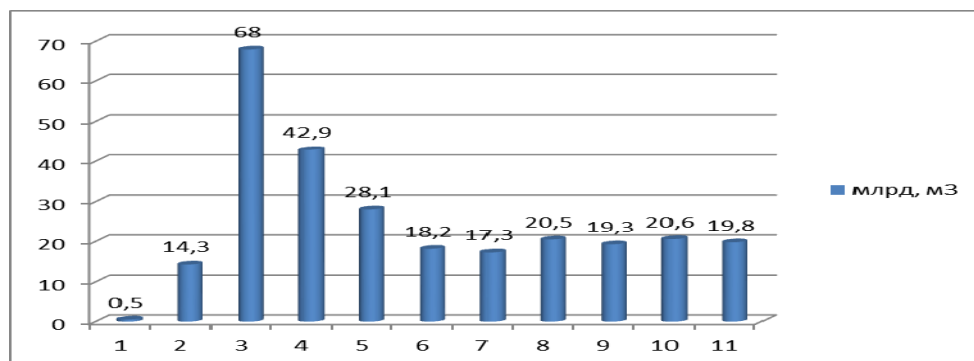
Додаткові:

1. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування. У 2-х т. [Текст]. Т.1. Природно-техногенна (екологічна) безпека/ за ред. Б.М. Данилишина. - К.: Наукова думка, 2008. - 389с.
2. Державне управління регіональним розвитком України [Текст] : монографія / [В. Є. Воротін та ін.]; Нац. ін-т стратег. дослідж.; [за ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла]. – К.: [НІСД], 2010. – 287 с.
3. Круш, П. В. Регіональне управління [Текст] : навч. посіб. / П.В.Круш, О.О.Кожемяченко; Національний технічний ун-т України «Київський політехнічний інститут». - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 248 с.
4. Стеченко, Д.М. Управління регіональним розвитком [Текст]: навч. посіб. / Д. М. Стеченко – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.
5. Федулова, Л.І. Інноваційний розвиток проблемних регіонів [Текст] : монографія/ Л.І.Федулова, Н.Ю.Буга. - Миколаїв : НУК, 2010. - 144с.
6. Фінанси регіону: теорія, проблеми, практика [Текст] : монографія/ М.А. Козоріз, А.Я. Кузнецова, І.З. Сторонянська, Г.В. Возняк. - К. : УБС НБУ, 2010. – 222 с.

Виробництво паливно-енергетичної продукції за 2003-2007 рр.

Показник	2003р.	2004р.	2005р.	2006р.	2007р.
Добувна промисловість					
Вугілля готове, млн.т	59,8	59,4	60,4	61,7	58,9
Торф неагломерований паливний (в умовній вологості), тис.т	559	544	639	462	395
Нафта сира, млн.т	2,8	3,0	3,1	3,3	3,3
Газ нафтовий попутний, млн.м ³	745	832	880	962	950
Газовий конденсат, млн.т	1,1	1,3	1,2	1,2	1,1
Газ природний, млрд.м ³	□8,6	19,6	19,9	20,1	20,2

Видобуток природного газу в Україні

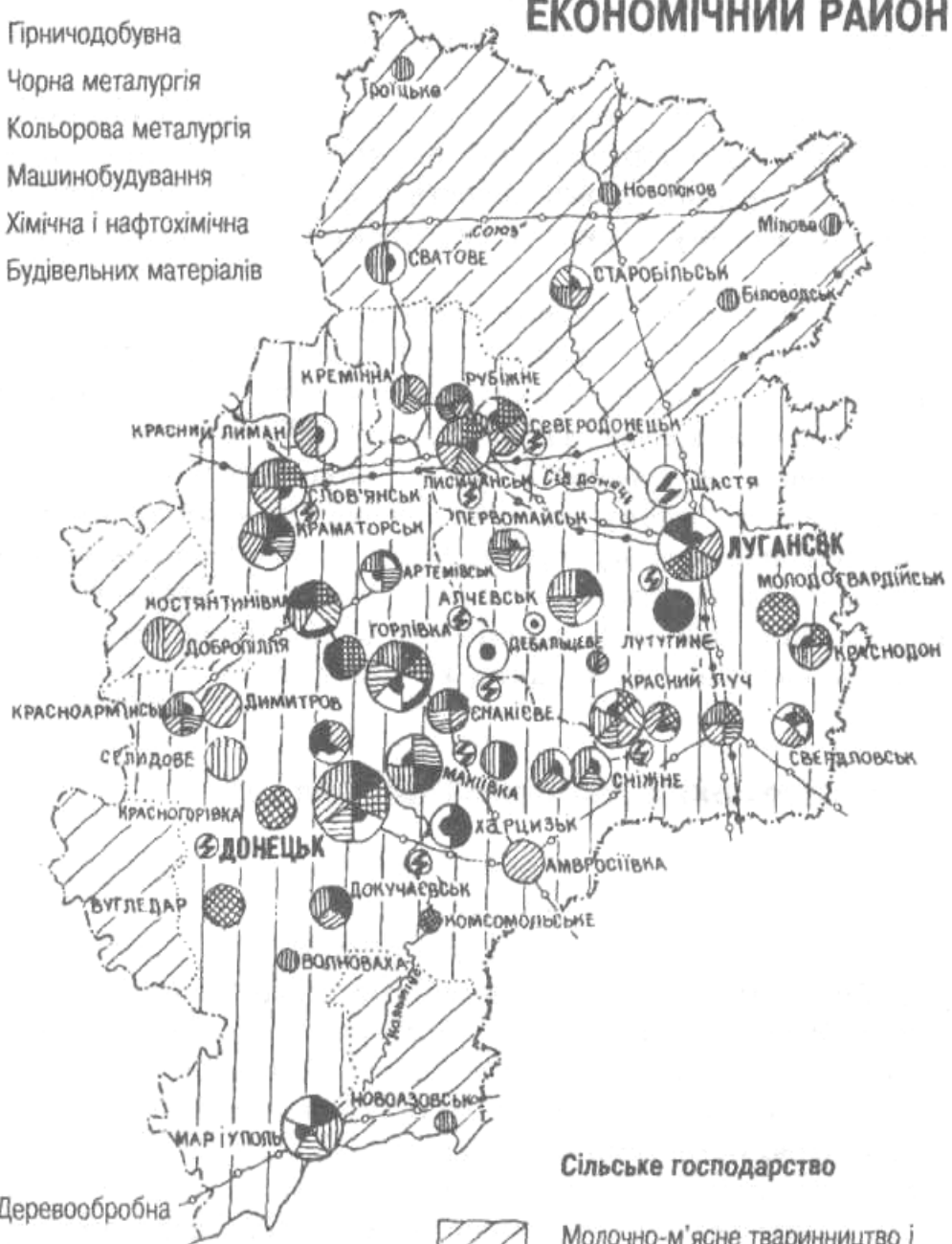
Посівні площі та валові збори зернових культур по зонах

Зона	Посівні площі, тис. га		Валовий збір, тис. т	
	1986-1990 рр.	2005-2009 рр.	1986-1990 рр.	2005-2009 рр.
Степ	7351	6756	22033	1890□
Лісостеп	5702	5564	19760	16407
Полісся	2550	2017	7605	5637
Всього по Україні	15528	14237	49398	40944

ДОНЕЦЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РАЙОН

Промисловість

- Гірничодобувна
- Чорна металургія
- Кольорова металургія
- Машинобудування
- Хімічна і нафтохімічна
- Будівельних матеріалів

Сільське господарство

- Деревообробна
- Легка
- Харчова
- Інші галузі
- Теплові електростанції
- Нафтопроводи
- Газопроводи

Молочно-м'ясне тваринництво і свинарство, зернове господарство, виробництво соняшнику

Молочно-м'ясне господарство приміського типу, виробництво зерна і соняшнику

ДОДАТОК Д

Міністерство освіти і науки України
Харківська національний університет міського господарства імені
О.М. Бекетова

Кафедра економіки підприємств міського господарства

**Розрахунково-графічна робота
з дисципліни «Регіональна економіка»**

варіант №__

Виконав студент __ курсу
спеціальності Економіка підприємства

(прізвище, ім'я, по – батькові)

Перевірив доцент кафедри ЕПМГ,
канд. екон. наук, доц.

(прізвище, ім'я, по – батькові)

Харків – 201__

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

(Бібліографічний опис документів відповідно до ДСТУ 7.1:2006, запровадженого в дію в Україні 01.07.2007 р.).

Законодавчі документи

Конституція України [Текст]: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.

Господарський кодекс України [Текст]: офіц. текст: за станом на 20 січня 2007 р. – Х.: Одиссей, 2007. – 240 с. – ISBN 966-633-516-6.

Про проведення перевірки діяльності фондів соціального страхування [Текст]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 січня 2008 р. № 61-р // Урядовий кур'єр. – 2008. – 15 січня. – С. 14.

Книги

Один автор

Дворкін, С.В. Конспект лекцій з дисципліни „Вступ до спеціальності” (для студентів 1 курсу спеціальності 6.050100 „Економіка підприємства”) [Текст] / С.В. Дворкін; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 43 с.

Два автори

Бубенко, П.Т. Конспект лекцій з дисципліни „Інноваційний менеджмент” (для студентів 5-6 курсів денної та заочної форм навчання спеціальності 7.050107 - „Економіка підприємства”) [Текст] / П.Т. Бубенко, С.В. Дворкін; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 74 с.

Три автори

Касимов, А.М. Промышленные отходы. Проблемы и решения. Технологии и оборудование [Текст]: учеб.- метод. пособие для студентов экологических специальностей / А.М. Касимов, В.Т. Семенов, А.А. Романовский; Харьк. нац. акад. город. хоз-ва. – Х.: ХНАГХ, 2007. – 410 с.

Чотири автори

Текст лекцій з дисципліни „Теоретичні основи електротехніки” (для студентів усіх форм навчання напрямків 0906 – „Електротехніка” і 0922 – „Електромеханіка”) [Текст] / Я.Б. Форкун, В.П. Самошкін, Г.В. Капустін, С.М. Юрченко; ред. М.З. Аляб'єв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 70 с.

П'ять і більше авторів

Энергетические установки и окружающая среда [Текст]: учеб. пособие для студентов технических вузов / В. А. Маляренко, Г. Б. Варламов, Г. Н. Любчик и др.; под общ. ред. В. А. Маляренко; Харьк. гос. акад. город. хоз-ва, Нац. техн. ун-т Украины «Киевский политехнический ин-т». – Х.: ХГАГХ, 2002. – 398 с.

Методичні вказівки

Бібліографічний опис документів відповідно до ДСТУ 7.1:2006, запровадженого в дію в Україні 01.07.2007 [Текст]: метод. реком. / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. Б. Давидова, Н. О. Рибаківа, О. М. Науменко; відп. ред. П. М. Кузнецов. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 13 с.

Пасічний, В. О. Методичні вказівки до виконання і захисту розрахунково-графічної роботи з дисципліни „Страховання” [Текст] / В. О. Пасічний, В. Т. Плакіда; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 95 с.

Збірник наукових праць

Коммунальное хозяйство городов [Текст]: науч.- техн. сб. / Харьк. нац. акад. город. хоз-ва; [отв. ред. Л.Н. Шутенко]. – К.: Техніка, 2007. – Вып. 76. – 474 с. – (Серия «Технические науки и архитектура»).

Статті із журналів, якщо

Один автор

Петрович, Й. М. Методичні підходи щодо економічної оцінки інноваційної діяльності промислових підприємств [Текст] / Й.М. Петрович // Вісник нац. унів. «Львівська політехніка». – 2007. – № 582: Проблеми економіки та управління. – С. 62.

Два автори

Загірняк, М. Болонський процес і вища технічна освіта [Текст] / М. Загірняк, В. Мосьпан // Вища школа. – 2007. – № 3. – С. 14.

Словник

Агропромисловий комплекс - складова частину виробничої сфери, яка об'єднує напрями діяльності, які мають важливе значення для забезпечення населення продуктами харчування, промисловість — сировиною.

Будівельний комплекс - це сукупність галузей матеріального виробництва і проектно-пошукових робіт, які забезпечують капітальне будівництво.

Бюджети місцевого самоврядування - бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань.

Виробнича інфраструктура - це цілісна сукупність господарських, суб'єктів, діяльність яких направлена на обслуговування і забезпечення функціонування базових галузей виробництва

Виробничий комплекс - це цілісна сукупність взаємозв'язаних виробничих підприємств на відповідній території.

Виробничий потенціал - сукупна спроможність галузей народного господарства та регіонів виробляти промислову і сільськогосподарську продукцію, здійснювати інвестиційну та інноваційну діяльність і надавати послуги населенню та виробництву.

Вільні економічні зони - це території, обмежені за своєю площею, на якій здійснюється відповідна економічна діяльність з спеціальним фінансово-податковим та організаційно-правовим режимом функціонування.

Галузева структура економіки регіону - це співвідношення у відповідних пропорціях між різними галузями або секторами економіки регіону.

Генеральна схема планування території України - містобудівна документація, яка визначає концептуальні рішення планування та використання території України.

Гірничо-металургійний комплекс - базова галузь народного господарства, що забезпечує потреби всіх галузей економіки України в металопродукції як основного конструкційного матеріалу. Основною сировинною ланкою комплексу становлять підприємства гірничовидобувної галузі, що забезпечують видобуток, збагачення та агломерування залізних, марганцевих і хромітових руд.

Депресивна територія -- регіон чи його частина (район, місто обласного значення), рівень розвитку якого є найнижчим серед територій відповідного типу.

Державне прогнозування економічного і соціального розвитку - науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку країни, окремих галузей

економіки або окремих адміністративно-територіальних одиниць, можливого стану економіки та соціальної сфери в майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення параметрів економічного і соціального розвитку.

Земельні ресурси - сукупний природний ресурс поверхні суші як просторової основи для розселення і господарської діяльності.

Економічна оцінка земель — оцінка землі як природного ресурсу і засобу виробництва у сільському та лісовому господарствах і як просторового базису в суспільному виробництві за показниками, що характеризують продуктивність земель, ефективність їх використання.

Економічне районування - науково обґрунтований поділ країни або великого регіону на економічні райони, що історично склалися або формуються в процесі розвитку продуктивних сил і об'єктивно відбивають територіальний поділ праці.

Економічний район – географічно цілісна територія країни, яка має свою визначену спеціалізацію, комплексно-пропорційний розвиток господарства, тісні внутрішньорайонні зв'язки і нерозривно зв'язана з іншими регіонами країни суспільним територіальним поділом праці.

Єврорегіон – юридично оформлена (за нормами Ради Європи) територія транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, які мають спільний кордон.

Машинобудівний комплекс – сукупність галузей обробної промисловості що виробляють машини, устаткування, обладнання, прилади та пов'язану з ними продукцію, для потреб народного господарства.

Міграція — це об'єктивний процес, який характеризується зміною постійного місця проживання окремих людей.

Паливно-енергетичний комплекс — складна міжгалузева система видобутку й виробництва палива та енергії, їхнього транспортування, розподілу та використання. До його складу входить паливна промисловість (нафтовидобувна, нафтопереробна, газова, вугільна, сланцева, торфова, уранова) та електроенергетика.

Портово-промисловий комплекс – це об'єднання на одній території морських портів, промислових підприємств, приморських поселень, соціально-виробничої інфраструктури, розміщення яких у прибережній зоні зумовлене експлуатацією природних ресурсів прилеглої території та акваторії, забезпеченням зовнішньоекономічної та інших різновидів діяльності.

Природно-ресурсна підсистема - сукупність природних ресурсів (земельних, лісових, водних, нерудних та корисних копалин тощо).

Природні ресурси - це тіла і сили природи, які на певному рівні розвитку продуктивних сил можуть використовуватися у формі безпосередньої участі у виробництві для потреб суспільства.

Продуктивні сили – це система суб'єктивних (людина) і речових (засоби виробництва) елементів, що виражають активне ставлення людей до природи.

Промисловий вузол – це локальне виробничо-територіальне сполучення, де підприємства поєднуються тісними виробничими й виробничо-технологічними зв'язками, спільністю транспортно-географічного розміщення, загальними системами інфраструктури й поселень для найефективнішого використання природних, матеріальних і трудових ресурсів.

Промисловий центр – це група промислових підприємств, взаємопов'язаних спільними допоміжними виробництвами, а у низці випадків – спільністю технологічного процесу, що мають єдину систему розселення і обслуговуються спільною інфраструктурою.

Район – це територія, яка відрізняється від інших територій за сукупністю складових частин, які характеризуються взаємозв'язком, єдністю та цілісністю, яка є об'єктивною умовою, закономірністю розвитку території.

Регіон – це певна територія в рамках однієї держави чи групи держав, яка є однорідною за певними критеріями (економічними, демографічними, екологічними, етнічними, соціальними, культурними чи іншими) і за цими критеріями дана територія відрізняється від інших територій.

Регіональна економіка - одна з найважливіших галузей економічної науки, що визначає тенденції і залежності економічного розвитку і функціонування суб'єктів господарювання різних форм власності на даній території.

Регіональна економічна політика - це сукупність організаційно-правових та економічних заходів, які спрямовані на стимулювання ефективного розвитку економіки регіонів, раціонального використання їхнього ресурсного потенціалу з метою підвищення життєвого рівня населення та охорони навколишнього середовища.

Ринкова інфраструктура - це сукупність об'єктів підприємницької діяльності, яка направлена на обслуговування ринкових відносин між суб'єктами господарювання на певній території.

Територіальна соціально-економічна система - це взаємозв'язана цілісність об'єктів економічного і соціального характеру на даній території.

Територіальний поділ праці (ТПП) – процес виробничої спеціалізації території, зумовлений посиленням міжрегіональної кооперації, обміном спеціалізованою продукцією та послугами. Це просторовий вияв поділу суспільної

праці взагалі, зумовлений економічними, соціальними, природними, національно-історичними особливостями різних територій та їхнім географічним положенням; один з факторів підвищення продуктивності праці.

Територіально-виробничий комплекс – це поєднання підприємств на певній території, коли ефект досягається завдяки оптимальному підбору підприємств з урахуванням природних і економічних умов.

Територіальна організація виробництва – це синтез форм суспільної організації виробництва, який базується на галузевому та територіальному поділу праці.

Територіальна структура – це сукупність стійких зв'язків між елементами об'єкта, а обов'язковою умовою їхньої реалізації є подолання геопростору.

Територія пріоритетного розвитку - територія, на якій склалися несприятливі соціально-економічні та екологічні умови, незадовільний стан зайнятості населення і на якій запроваджується спеціальний режим інвестиційної діяльності для створення нових робочих місць.

Транспортний комплекс – це поєднання різних видів транспорту, обслуговуючих та допоміжних підприємств і організацій на певній території, яке забезпечує виробничі й невиробничі потреби народного господарства і населення в усіх видах перевезень.

Трудові ресурси — сукупність здатних до праці людей, становлять основний елемент продуктивних сил суспільства, характеризуються потенційною масою живої праці, що в даний період є в наявності у держави, визначають сучасний стан та перспективний розвиток економіки держави. Відрізняють соціальну та економічну сутність трудових ресурсів.

Соціальна підсистема - цілісна сукупність об'єктів соціального призначення;

Соціальна інфраструктура - це цілісна сукупність об'єктів з обслуговування населення регіону, які не приймають участі у утворювальному економічному процесі, а опосередковано сприяють здійсненню цього процесу.

Соціально-економічна дезінтеграція – це процес, що характеризує зміну внутрішньої консолідованості економічного простору, виражається в ослабленні міжрегіональних економічних зв'язків внаслідок посилення замкнутості регіональних господарських комплексів чи збільшення ролі зовнішньоекономічних зв'язків, що заміняють міжрегіональні зв'язки всередині країни.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

*(для студентів напрямів підготовки 6.030504 – Економіка підприємства та
6.030509 – Облік і аудит і слухачів другої вищої освіти спеціальностей
7.03050401 – Економіка підприємства (за видами економічної діяльності),
7.03050901 – Облік і аудит заочної форми навчання)*

Укладач **СІРЕНКО** Наталія Миколаївна

Відповідальний за випуск *Т. А. Пушкар*

За авторською редакцією

Комп'ютерний набір *Н. М. Сіренко*

План 2014, поз. 498 М

Підп. до друку 24.06.2014р.

Друк на ризографі

Тираж 50 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 1,6

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014